

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2025. február 25.*

„Előzetes döntéshozatal – Verseny – Erőfölény – EUMSZ 102. cikk – Digitális piacok – Digitális platform – Valamely digitális platformot kifejlesztő, erőfölényben lévő vállalkozás részéről annak megtagadása, hogy valamely alkalmazást kifejlesztő harmadik vállalkozás számára az említett platform és ezen alkalmazás interoperabilitásának biztosítása révén hozzáférést adjon e platformhoz – A digitális platformhoz való hozzáférés nélkülözhetetlenségének értékelése – A kifogásolt magatartás hatásai – Objektív igazolás – Annak szükségessége, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás a hozzáférés lehetővé tétele érdekében az alkalmazások egy kategóriájára vonatkozó szoftversablont fejlesszen ki – Az érintett *downstream* piac meghatározása”

A C-233/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) a Bírósághoz 2023. április 13-án érkezett, 2023. április 7-i határozatával terjesztett elő

az **Alphabet Inc.**,

a **Google LLC**,

a **Google Italy Srl**

és

az **Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato**

között,

az **Enel X Italia Srl**,

az **Enel X Way Srl**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

* Az eljárás nyelve: olasz.

tagjai: K. Lenaerts elnök, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos, I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún, S. Rodin, A. Kumin, N. Jääskinen és D. Gratsias tanácselnökök, E. Regan, I. Ziemele és O. Spineanu-Matei (előadó) bírák,

főtanácsnok: L. Medina,

hivatalvezető: C. Di Bella tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2024. április 23-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Alphabet Inc., a Google LLC és a Google Italy Srl képviseletében N. Latronico, M. Siragusa és M. Zotta avvocati, valamint A. Lamadrid de Pablo abogado,
- az Enel X Italia Srl és az Enel X Way Srl képviseletében F. Cintioli és G. Lo Pinto avvocati,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: L. Fiandaca és F. Sclafani avvocati dello Stato,
- a görög kormány képviseletében V. Baroutas és K. Boskovits, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében G. Conte és C. Sjödin, meghatalmazotti minőségben,
- az EFTA Felügyeleti Hatóság képviseletében C. Simpson és M. Sánchez Rydelski, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2024. szeptember 5-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 102. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Alphabet Inc., a Google LLC, illetve a Google Italy Srl és az Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (verseny- és piacfelügyeleti hatóság, Olaszország; a továbbiakban: AGCM) között e hatóság azon határozata tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amellyel e társaságokat az EUMSZ 102. cikk megsértése okán szankcióval sújtotta amiatt, hogy megtagadták egy harmadik vállalkozás által az elektromos gépjárművek töltésére irányuló szolgáltatások nyújtása céljából kifejlesztett alkalmazás és az említett társaságok által kínált Android Auto digitális platform (a továbbiakban: Android Auto) interoperabilitásának lehetővé tételét.

Jogi háttér

3 Az EUMSZ 102. cikk a következőképpen rendelkezik:

„A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a belső piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.

Ilyen visszaélésnek minősül különösen:

- a) tisztességtelen beszerzési vagy eladási árak, illetve egyéb tisztességtelen üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett kikötése;
- b) a termelés, az értékesítés vagy a műszaki fejlesztés korlátozása a fogyasztók kárára;
- c) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;
- d) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 4 A Google az Alphabet leányvállalata, amely az olaszországi székhelyű Google Italy felett ellenőrzést gyakorol.
- 5 A Google kifejlesztett egy, a különböző gyártóktól származó mobilkészülékekhez használatos operációs rendszert, az Android OS-t. Ez a nyílt forráskódú operációs rendszer főszabály szerint engedély nélkül, ingyenesen használható és módosítható.
- 6 A Google által 2015-ben indított Android Autót az Android OS operációs rendszerrel működő mobilkészülékekre fejlesztették ki, hogy a felhasználók közvetlenül a gépjármű szórakoztató- és információs rendszerének képernyőjén hozzáférjenek az e készülékeken található alkalmazásokhoz.
- 7 Az egyes alkalmazások Android Autóval való interoperabilitásának biztosítása érdekében, elkerülve ugyanakkor az ehhez szükséges idő- és költségigényes tesztelést, a Google *szoftversablonok* formájában (a továbbiakban: sablon) az alkalmazások teljes kategóriáira megoldásokat kínál minden egyes interoperabilitási megoldáshoz. E sablonok harmadik felek számára lehetővé teszik az alkalmazásaik Android Autóval interoperábilis verzióinak létrehozását. 2018 végén csak a média- és üzenetküldő alkalmazások esetében álltak rendelkezésre sablonok. A navigációs alkalmazások felhasználói igényeinek kielégítése érdekében a Google az Android Autóval interoperábilis térkép- és navigációs alkalmazásokat is kifejlesztett, nevezetesen a Google Mapset, vagy felvásárolt, mégpedig a Waze-t. Ezenkívül a Google bizonyos esetekben lehetővé tette harmadik fél fejlesztők számára, hogy előre meghatározott sablon hiányában testre szabott alkalmazásokat fejlesszenek ki.

- 8 Az Enel X Italia Srl az Enel-csoport tagja, amely Olaszországban az elektromos gépjárművek számára rendelkezésre álló töltőpontok több mint 60%-át üzemelteti, és ilyen töltésre irányuló szolgáltatásokat nyújt.
- 9 2018 májusában az Enel X Italia elindította a JuicePass alkalmazást, amely az Android OS operációs rendszerrel működő mobilkészülékek felhasználói számára a Google Play-ről letölthető. Ez az alkalmazás számos funkciót kínál az elektromos gépjárművek töltéséhez. A felhasználók számára lehetővé teszi különösen a töltőpontok térképen történő keresését és előjegyzését, a keresés Google Maps alkalmazásra történő átvitelét a kiválasztott töltőponthoz való navigáció lehetővé tétele érdekében, valamint a töltés és az ahhoz kapcsolódó fizetés elindítását, megszakítását és nyomon követését.
- 10 2018 szeptemberében az Enel X Italia arra kérte a Google-t, hogy tegye meg a JuicePass és az Android Auto interoperabilitásának biztosításához szükséges lépéseket, amit a Google megtagadott azzal az indokkal, hogy a harmadik vállalkozások alkalmazásai közül kizárólag a média- és üzenetküldő alkalmazások interoperábilisak az Android Autóval. Az Enel X Italia által 2018 decemberében elterjesztett újabb kérelmet követően a Google 2019 januárjában – biztonsági okokból és a kért fejlesztéshez szükséges erőforrások racionális elosztásának szükségessége miatt – ismételten megtagadta e lépések megtételét.
- 11 2019. február 12-én az Enel X Italia az AGCM-hez fordult, azt állítva, hogy a Google magatartása, vagyis az, hogy indokolatlanul megtagadta a JuicePass alkalmazás Android Autón keresztül történő használatának lehetővé tételét, az EUMSZ 102. cikk megsértésének minősül.
- 12 2020 októberében a Google közzétette az elektromos gépjárművek töltését szolgáló alkalmazások Android Autóval interoperábilis bétaverzióinak tervezésére szolgáló sablont.
- 13 2021. április 27-i határozatával az AGCM megállapította, hogy a Google-nek a JuicePass Android Autón való elérhetőségének akadályozásában és késleltetésében álló magatartása az EUMSZ 102. cikk szerinti erőfölénnyel való visszaélésnek minősül. E hatóság többek között arra kötelezte a Google-t, hogy tegye közzé az elektromos gépjárművek töltését szolgáló alkalmazások kifejlesztésére szolgáló sablon végleges verzióját, és fejlessze ki a végleges sablonból hiányzó, az Enel X Italia által esetlegesen azonosított lényeges funkciókat. Az említett hatóság továbbá 102 084 433,91 euró bírságot szabott ki egyetemlegesen az Alphabettel, a Google-lel és a Google Italyval szemben.
- 14 E társaságok keresetet indítottak az AGCM határozatával szemben a Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio tartomány közigazgatási bírósága, Olaszország) előtt, amely e keresetet teljes egészében elutasította.
- 15 E társaságok ezen ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztettek a kérdést előterjesztő bíróság, a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) elé.
- 16 E bíróság kifejti, hogy az AGCM úgy értékelte, hogy az Enel X Italia kérésére a Google nem nyújtott megfelelő informatikai megoldásokat, és ezáltal indokolatlanul akadályozta és késleltette a JuicePass alkalmazás Android Autón való elérhetőségét. E bíróság pontosítja, hogy az AGCM úgy ítélte meg, hogy a Google magatartása – az erőfölénye miatt – jelentőséggel bír a verseny és a piaci dinamika védelme szempontjából, mivel a Google központi szerepet játszik különösen abban, hogy a hivatásos felhasználók, a jelen esetben a fejlesztők, elérhessék az alkalmazások

végfelhasználóiból álló közönséget. Közelebbről, az Android Autón közzétehető alkalmazások típusai és konkrét jellemzői, valamint a szükséges programozási eszközök meghatározásának és rendelkezésre bocsátásának időpontja kizárólag a Google-től függ.

- 17 A kérdést előterjesztő bíróság arra is rámutat, hogy az AGCM szerint tényleges verseny áll fenn a Google Maps és a JuicePass alkalmazások között, mivel mindkét alkalmazás töltőpontokkal kapcsolatos keresési és navigációs szolgáltatásokat kínál. Az AGCM szerint potenciális verseny is fennáll az említett alkalmazások között, mivel a JuicePass olyan új funkciókat is kínál, amelyek a jövőben beépülhetnek a Google Maps alkalmazásba. E bíróság hozzáteszi, hogy az AGCM úgy vélte, hogy figyelembe véve az ugyanezen alkalmazások közötti részleges átfedést, valamint azt, hogy a Google Maps alkalmazást integrálták az Android Autóba, míg a JuicePass alkalmazást abból kizárták, a Google általi megtagadást a szerződéskötés megtagadásával egyenértékű, az interoperabilitás megtagadásának összefüggésében kell vizsgálni, ami az egyenlő versenyfeltételek elvének megsértéséhez vezetett, mivel az egyik versenytárs alkalmazásának rovására tisztességtelen előnyt biztosított a Google alkalmazása javára.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság előtt az Alphabet, a Google és a Google Italy többek között arra hivatkozik, hogy az AGCM nem vizsgálta meg megfelelően az annak értékelését lehetővé tévő feltételeket, hogy a hozzáférés megtagadása visszaélésszerű-e, és lényegében azt kifogásolja, hogy e hatóság nem elemezte, hogy a JuicePass alkalmazásnak az Android Autóhoz való hozzáférése nélkülözhetetlen volt-e. Továbbá azt állítják, hogy a Google magatartását objektív és jogszerű megfontolások indokolták.
- 19 Ezenkívül e társaságok arra hivatkoznak, hogy mivel a velük szemben kifogásolt magatartás az Android Autóhoz való hozzáféréssel kapcsolatos, az erőfölénnyel való visszaélés megállapításához meg kellett volna határozni az Android Auto által érintett piacot, és meg kellett volna állapítani, hogy ez az alkalmazás e piacon erőfölényben volt. Ezenkívül úgy vélik, hogy az AGCM nem azonosította sem az érintett *downstream* piacot, sem a Google e piacon fennálló erőfölényét, hanem csupán olyan „versenyközeget” azonosított, amelyben a navigációs alkalmazások az elektromos gépjárművek töltését szolgáló alkalmazásokkal versenyeznek, anélkül hogy elvégezte volna az annak megállapításához szükséges elemzést, hogy az ilyen „versenyközeg” versenyjogi szempontból érintett piacnak minősül. Végül azzal érvelnek, hogy nem állítható, hogy versenyhelyzet állna fenn a Google Maps és a JuicePass között.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy figyelembe véve a Google magatartása által a saját gazdasági ágazatában kiváltott hatásokat, e magatartás a hozzáférés EUMSZ 102. cikket sértő, visszaélésszerű megtagadásának minősülhet.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Google az Android OS operációs rendszeren és a Google Play-en keresztül piaci erőfölénnyel bír, mivel az Android Auto csupán ezen operációs rendszernek a gépjármű szórakoztató- és információs rendszerére történő leképezése. Az Android Autóhoz való hozzáférés „nélkülözhetetlennek” tűnik ahhoz, hogy az Enel X Italia a végfelhasználók számára vezetés közben könnyen és biztonságosan használható alkalmazásokat kínálhasson. E tekintetben nem szabad figyelmen kívül hagyni a digitális ágazat gyors fejlődését, ami ahhoz vezethet, hogy az eredetileg kizárólag a már létező áruk használatának megkönnyítésére tervezett termékeket vagy szolgáltatásokat „szükségesnek” kell tekinteni.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság szerint úgy tűnik, hogy a Google magatartása potenciálisan alkalmas arra, hogy megszüntesse a versenyt a piacon. A digitális piacok jellemzőire tekintettel ugyanis azzal lehet érvelni, hogy ha az Android Autóhoz való hozzáférést nem tennék lehetővé a

JuicePass alkalmazás számára, az elveszítené a fogyasztók érdeklődését, illetve hogy az ilyen magatartás megakadályozhatja a felhasználókat abban, hogy olyan jobb terméket vegyenek igénybe, amelyre potenciális kereslet áll fenn. Ezenkívül nem tűnik kizártnak, hogy egy meglévő általános alkalmazás, nevezetesen a Google Maps, integrálhatja a JuicePass jellemző funkcióit. Egyébiránt úgy tűnik, hogy a Google részéről az Enel X Italiával szembeni megtagadást nem támasztják alá tényleges objektív indokok.

- 23 A kérdést előterjesztő bíróság ezért úgy véli, hogy az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálásához tisztázni kell az EUMSZ 102. cikk értelmezését, elsősorban pedig az erőfölényben lévő vállalkozás infrastruktúrájához való hozzáférés megtagadására vonatkozó, az 1998. november 26-i Bronner ítéletből (C-7/97, EU:C:1998:569) eredő ítélkezési gyakorlatot. E tekintetben e bíróság véleménye szerint úgy tűnik, hogy ez az ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható közvetlenül a jelen ügyre, és arra keresi a választ, hogy az előtte folyamatban lévőhöz hasonló helyzetben a digitális piacok működésének sajátos jellemzői indokolják-e az ezen ítéletben megállapított feltételektől való eltérést, vagy legalábbis azok rugalmas értelmezését. Az említett bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban is, hogy a versenyhatóságoknak az előtte folyamatban lévő ügy tárgyához hasonló hozzáférés megtagadása esetén miként kell meghatározniuk az érintett piacokat.
- 24 E körülmények között a Consiglio di Stato (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Az EUMSZ 102. cikk alapján úgy kell-e értelmezni a hozzáférhetővé tétel megtagadásának tárgyát képező termék nélkülözhetetlenségének követelményét, hogy a hozzáférésnek nélkülözhetetlennek kell lennie egy adott tevékenység szomszédos piacon történő gyakorlásához, vagy elegendő, ha a hozzáférés az azt kérő vállalkozás által kínált termékek vagy szolgáltatások kényelmesebb igénybevételéhez nélkülözhetetlen, különösen akkor, ha a megtagadás tárgyát képező termék lényegi funkciója az, hogy már létező termékek vagy szolgáltatások igénybevételét könnyítse meg vagy tegye kényelmesebbé?
- 2) A hozzáférhetővé tétel megtagadásának minősített magatartás körében az EUMSZ 102. cikk értelmében visszaélészerűnek minősíthető-e valamely magatartás olyan körülmények között, amelyekben az igényelt termékhez való hozzáférés hiánya ellenére i. a hozzáférést kérő vállalkozás már aktív a piacon, és a feltételezett visszaélés teljes időszaka alatt tovább növekedett a piacon, valamint ii. a termékhez való hozzáférést kérő vállalkozással versengő más szereplők továbbra is a piacon működtek?
- 3) Az állítólagosan nélkülözhetetlen termékhez vagy szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosításának megtagadásában megvalósuló visszaélés körében úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy azt, hogy a termék vagy a szolgáltatás a hozzáférhetővé tétel iránti kérelem megtételének időpontjában nem létezik, a megtagadás objektív indokolásaként kell figyelembe venni, vagy valamely versenyhatóság legalábbis köteles objektív tényezők alapján megvizsgálni, hogy valamely erőfölényben lévő vállalkozásnak mennyi időre van szüksége a hozzáférés iránti kérelemmel érintett termék vagy szolgáltatás kifejlesztéséhez, vagy inkább az követelhető meg, hogy a piacon fennálló felelőssége miatt az erőfölényben lévő vállalkozás köteles legyen a kérelmezővel közölni, hogy mennyi idő szükséges a termék kifejlesztéséhez?
- 4) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy valamely digitális platform felett ellenőrzést gyakorló, erőfölényben lévő vállalkozás köteles lehet módosítani a saját termékeit vagy újakat kifejleszteni abból a célból, hogy az azt kérő személyek hozzáférhessenek a szóban forgó termékekhez? Ilyen esetben köteles-e az erőfölényben lévő vállalkozás

figyelembe venni a piac általános igényeit vagy az állítólagosan nélkülözhetetlen inputhoz való hozzáférést kérő egyetlen vállalkozás igényeit, vagy legalábbis a piacon vele szemben fennálló különös felelősségre tekintettel a hozzá intézett kérelmek vizsgálata és elsőbbségi sorrendjük meghatározása céljából objektív kritériumokat kell előre meghatároznia?

- 5) Az állítólagosan nélkülözhetetlen termékhez vagy szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosításának megtagadásában álló visszaélés körében úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy a versenyhatóságnak előzetesen meg kell határoznia és azonosítania kell az érintett *downstream* piacot, amelyen a visszaélés megvalósul, a visszaélés pedig lehet-e pusztán potenciális is?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

- 25 Az Enel X Italia úgy véli, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, mivel a Bíróságnak az előterjesztett kérdésekre adandó válasza nem szükséges az alapügy megoldásához. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis már kialakított egy véleményt az általa követni kívánt irányról, és a Bíróságtól nem az EUMSZ 102. cikk értelmezésével kapcsolatos kétségek eloszlatását kéri, hanem olyan határozat meghozatalát, amely megerősíti ezt a véleményt, és amely referenciaként szolgálhat az alapügyben felmerült kérdésekkel azonos kérdéseket felvető jövőbeli eljárásokban.
- 26 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak az ítélete meghozatala tekintetében fennálló szükségességét, valamint a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, ha a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2024. október 4-i Bezirkshauptmannschaft Landeck [Mobiltelefonon tárolt személyes adatokhoz való hozzáférésre tett kísérlet] ítélet, C-548/21, EU:C:2024:830, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 Ebből következik, hogy az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor tagadhatja meg a nemzeti bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálását, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan nincs összefüggésben az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2024. október 4-i Bezirkshauptmannschaft Landeck [Mobiltelefonon tárolt személyes adatokhoz való hozzáférésre tett kísérlet] ítélet, C-548/21, EU:C:2024:830, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 28 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy egyrészt az alapeljárás az EUMSZ 102. cikk alkalmazására vonatkozik, mivel a Google megtagadta, hogy kedvező választ adjon egy harmadik vállalkozás által hozzá intézett, az e vállalkozás által kifejlesztett alkalmazásnak a Google által kifejlesztett digitális platformmal való interoperabilitása iránt benyújtott kérelemre, másrészt pedig a kérdést előterjesztő bíróság az EUMSZ 102. cikk értelmezését kéri e megtagadás vonatkozásában. E bíróság kérdései lényegében először is a hozzáférés megtagadásának tárgyát képező termékhez vagy szolgáltatáshoz való hozzáférés „nélkülözhetetlenségének” fogalmára, ezt követően az erőfölényben lévő vállalkozásnak felrótt

magatartás hatásainak kérdésére, majd az „objektív igazolás” fogalmára és az e vállalkozást terhelő esetleges kötelezettségekre, végül pedig azon piac meghatározására vonatkoznak, amelyen versenyellenes hatások keletkezhetnek.

- 29 Egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utaló határozat megjelöli azokat a pontos okokat, amelyek arra indították a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy felvesse az EUMSZ 102. cikk értelmezésének kérdését, és amelyek alapján szükségesnek tartotta, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjesszen a Bíróság elé.
- 30 E körülmények között nem tűnik nyilvánvalónak, hogy az EUMSZ 102. cikk kért értelmezése semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, illetve hogy a felvetett probléma hipotetikus jellegű.
- 31 Egyébiránt meg kell jegyezni, hogy – amint arra lényegében a nemzeti bíróságok figyelmébe ajánlott, az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek előterjesztésére vonatkozó ajánlások (HL C/2024/6008.) 18. pontja emlékeztet, amelynek szövege e tekintetben megegyezik a 2019-ben közzétett ajánlások (HL 2019. C 380., 1. o.) 18. pontjával, az előterjesztett kérdésekre adandó válaszokkal kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság által megfogalmazott bizonyos megfontolások nem teszik kérdésessé e kérdések elfogadhatóságát.
- 32 Ennélfogva az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 33 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködés keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Erre tekintettel a Bíróságnak adott esetben át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket. E tekintetben a Bíróságnak kell a nemzeti bíróság által szolgáltatott információk összessége, és különösen az előzetes döntéshozatalra utaló végzés indokolása alapján meghatározni az uniós jog azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezése a jogvita tárgyára figyelemmel szükséges (2024. április 30-i M. N. [EncroChat] ítélet, C-670/22, EU:C:2024:372, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 A jelen ügyben, amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, a kérdést előterjesztő bíróság abból az előfeltevésből indul ki, hogy az Android Auto a digitális ágazat infrastruktúrája, és hogy az alapeljárás felpereseivel szemben kifogásolt – egy harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazás Android Autóval való interoperabilitásának lehetővé tételének megtagadásában álló – magatartás tanúsításának időpontjában a Google erőfölénnyel rendelkezett azon a piacon, amelyhez az Android Auto tartozik. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikkben említett eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, kizárólag a nemzeti bíróság rendelkezik hatáskörrel az alapügy tényállásának megállapítására és megítélésére (2024. április 18-i Heureka Group [Online árösszehasonlító szolgáltatások] ítélet, C-605/21, EU:C:2024:324, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 35 E kérelemből az is kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben érintett digitális piacok működésének sajátos jellemzőire és az Android Autóhoz hasonló digitális platform funkciójára tekintettel nem indokolt-e mellőzni, vagy legalábbis rugalmasan értelmezni a többek között az 1998. november 26-i Bronner ítéletben (C-7/97, EU:C:1998:569) meghatározott feltételeket, az EUMSZ 102. cikk olyan magatartásra való alkalmazásához, amely abban áll, hogy a digitális platformot kifejlesztő, erőfölényben lévő vállalkozás egy harmadik vállalkozás kérelmére megtagadja az e platformhoz való hozzáférés – a harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazással való interoperabilitás biztosítása révén történő – lehetővé tételét, vagyis lényegében abban, hogy megtagadja az említett platform és az alkalmazás interoperabilitásának biztosítását.
- 36 Ezért úgy kell tekinteni, hogy első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy egy digitális platformot kifejlesztő, erőfölényben lévő vállalkozás részéről annak megtagadása, hogy e platformnak egy harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazással való interoperabilitását e harmadik vállalkozás kérésére biztosítsa, erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet, még akkor is, ha az említett platform nem nélkülözhetetlen az említett alkalmazás valamely *downstream* piacon történő kereskedelmi hasznosításához, de ezt az alkalmazást vonzóbbá teheti a fogyasztók számára.
- 37 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 102. cikk szerint tilos egy vagy több vállalkozásnak a belső piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre. E cikk célja, hogy megakadályozza a versenynek a közérdek, az egyéni vállalkozások és a fogyasztók rovására történő megsértését az erőfölényben lévő vállalkozások olyan magatartásának szankcionálásával, amely korlátozza az érdemeken alapuló versenyt, és így közvetlen kárt okozhat az utóbbiaknak, illetve amely megakadályozza vagy torzíja az ilyen versenyt, és ezáltal közvetetten kárt okozhat nekik (2024. szeptember 10-i Google és Alphabet kontra Bizottság [Google Shopping] ítélet, C-48/22 P, EU:C:2024:726, 87. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 Ilyen magatartásnak minősül az, amely egy olyan piacon, ahol a verseny szintje éppen egy vagy több erőfölényben lévő vállalkozás jelenléte miatt már csökkent, a vállalkozások közötti, érdemeken alapuló versenyre irányadó eszközöktől eltérő eszközökkel akadályozza a piacon fennálló verseny fenntartását vagy fejlődését (2024. szeptember 10-i Google és Alphabet kontra Bizottság [Google Shopping] ítélet, C-48/22 P, EU:C:2024:726, 88. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 39 Az erőfölényben lévő vállalkozás által saját tevékenységei érdekében kialakított és az ő tulajdonában lévő infrastruktúrához való hozzáférés megtagadásában álló gyakorlatokkal kapcsolatban a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy ahhoz, hogy az ilyen megtagadás erőfölénnyel való visszaélésnek minősüljön, nemcsak az szükséges, hogy az a jellegénél fogva képes legyen megszüntetni a hozzáférés kérelmezője által a szóban forgó piacon támasztott minden versenyt, és a megtagadás objektíve ne legyen igazolható, hanem az is, hogy a szolgáltatás maga nélkülözhetetlen legyen e kérelmező tevékenységének gyakorlásához abban az értelemben, hogy ezen infrastruktúrának ne létezzen semmilyen valódi vagy lehetséges alternatívája (lásd ebben az értelemben: 1998. november 26-i Bronner ítélet, C-7/97, EU:C:1998:569, 41. pont; 2024. szeptember 10-i Google és Alphabet kontra Bizottság [Google Shopping] ítélet, C-48/22 P, EU:C:2024:726, 89. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 40 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy e feltételeknek az 1998. november 26-i Bronner ítélet (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. pontjában történő előírását ezen ügy sajátos körülményei igazolták, amelyek bármely más magatartást kizárva abban álltak, hogy egy erőfölényben lévő vállalkozás megtagadta valamely versenytárs olyan infrastruktúrához való hozzáférését, amelyet a saját tevékenysége érdekében épített ki (2021. március 25-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 45. pont; 2024. szeptember 10-i Google és Alphabet kontra Bizottság [Google Shopping] ítélet, C-48/22 P, EU:C:2024:726, 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 Annak megállapítása ugyanis, hogy valamely erőfölényben lévő vállalkozás visszaélt a helyzetével, mivel megtagadta a versenytárral való szerződéskötést, azzal a következménnyel jár, hogy e vállalkozás köteles lesz e versenytárral szerződést kötni. Márpedig az ilyen kötelezettség különösen sérti az erőfölényben lévő vállalkozás szerződési szabadságát és tulajdonhoz való jogát, mivel egy vállalkozás, még ha erőfölényben van is, főszabály szerint továbbra is szabadon megtagadhatja a szerződéskötést és az általa a saját szükségleteire kialakított infrastruktúra használatát (2021. március 25-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 46. pont; 2024. szeptember 10-i Google és Alphabet kontra Bizottság [Google Shopping] ítélet, C-48/22 P, EU:C:2024:726, 91. pont).
- 42 Ezenkívül, noha rövid távon az, hogy valamely vállalkozást erőfölénnyel való visszaélés miatt elmarasztalnak, mivel megtagadta a szerződéskötést valamely versenytárral, elősegíti a versenyt, hosszú távon a verseny fejlődése szempontjából és a fogyasztók érdekében általában az a kedvező, ha valamely társaság a saját használatára tarthatja fenn a tevékenysége érdekében általa kialakított infrastruktúrát. Ha ugyanis túlságosan megkönnyítenék a valamely termelési, beszerzési vagy forgalmazási létesítményhez való hozzáférést, ez nem ösztönözné a versenytársakat arra, hogy versengő létesítményeket alakítsanak ki. Ráadásul az erőfölényben lévő vállalkozás kevésbé lenne hajlandó hatékony infrastruktúrába beruházni, ha versenytársainak egyszerű kérésére arra lehetne kötelezni, hogy ossza meg velük a saját befektetéseiből származó hasznót (lásd ebben az értelemben: 2021. március 25-i Deutsche Telekom kontra Bizottság ítélet, C-152/19 P, EU:C:2021:238, 47. pont; 2021. március 25-i Slovak Telekom kontra Bizottság ítélet, C-165/19 P, EU:C:2021:239, 47. pont).
- 43 Következésképpen, amint azt a főtanácsnok az indítványának 30. pontjában lényegében hangsúlyozta, különösen annak szükségessége, hogy az erőfölényben lévő vállalkozások továbbra is ösztönözve legyenek arra, hogy a fogyasztók érdekében beruházzanak minőségi termékek vagy szolgáltatások fejlesztésébe, indokolja a jelen ítélet 39. pontjában felidézett feltételek alkalmazását abban az esetben, amikor az erőfölényben lévő vállalkozás a saját tevékenységeihez szükséges és a tulajdonában álló infrastruktúrát fejlesztett ki.
- 44 Ezzel szemben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 35. pontjában rámutatott, ha az erőfölényben lévő vállalkozás nem kizárólag a saját tevékenységeihez épített ki egy infrastruktúrát, hanem azzal a céllal, hogy azt harmadik vállalkozások is használhassák, nem alkalmazandó a Bíróság által az 1998. november 26-i Bronner ítélet (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. pontjában megállapított, az említett infrastruktúrának a hozzáférést kérő tevékenységének gyakorlásához abban az értelemben nélkülözhetetlen jellegére vonatkozó feltétel, hogy ezen infrastruktúrának nincs valódi vagy lehetséges alternatívája.
- 45 Ilyen esetben ugyanis sem az erőfölényben lévő vállalkozás szerződési szabadságának és tulajdonhoz való jogának megőrzése, sem pedig a minőségi termékek vagy szolgáltatások fejlesztésébe való befektetésre való további ösztönzés szükségessége nem igazolja, hogy a szóban

forgó infrastruktúrához való hozzáférés megtagadása csak azokban az esetekben minősüljön az EUMSZ 102. cikk értelmében visszaélészerűnek, amelyekben e megtagadás lehetetlenné teszi e harmadik vállalkozás számára, hogy egy szomszédos piacon életképes kínálatot kialakítva gyakorolja tevékenységét.

- 46 E tekintetben elegendő rámutatni arra, hogy bár az ilyen infrastruktúra fejlesztésével járó költséget az erőfölényben lévő vállalkozás nem kizárólag a saját tevékenységei érdekében viselte, hanem abból a célból, hogy ezt az infrastruktúrát harmadik vállalkozások is használhassák, az erőfölényben lévő vállalkozástól annak megkövetelése, hogy hozzáférést biztosítson az említett infrastruktúrához egy harmadik vállalkozás számára, nem változtatja meg alapvetően az ezen fejlesztést vezérlő gazdasági modellt.
- 47 Ebből következik, hogy annak meghatározása érdekében, hogy a Bíróság által az 1998. november 26-i Bronner ítélet (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. pontjában meghatározott feltételek alkalmazandók-e az infrastruktúrához való hozzáférés megtagadására vonatkozó ügyre, azt kell meghatározni, hogy ezt az infrastruktúrát az erőfölényben lévő vállalkozás kizárólag a saját tevékenységéhez fejlesztette-e ki, és az a tulajdonában van-e, vagy éppen ellenkezőleg, az említett infrastruktúrát azért fejlesztették ki, hogy azt harmadik vállalkozások is használhassák, amit az a körülmény tanúsít, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás már biztosított ilyen hozzáférést harmadik vállalkozások számára.
- 48 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a Google már biztosított harmadik vállalkozások számára hozzáférést az Android Autóhoz, és e digitális platformot az e harmadik vállalkozások által kifejlesztett alkalmazások kategóriái, sőt konkrét alkalmazásai számára kompatibilissé tette. Márpedig a többek között harmadik felek által kifejlesztett és a felhasználók mobilkészülékeire letöltött alkalmazásoknak a gépjárművek szórakoztató- és információs rendszerén keresztül történő használatának lehetővé tételét szolgáló digitális platform nem tekinthető olyannak, mint amelyet kizárólag ezen erőfölényben lévő vállalkozás céljaira hoztak létre.
- 49 Így – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében – úgy tűnik, hogy a Google nem kizárólag a saját tevékenységéhez fejlesztette ki az Android Autót, mivel az ezen digitális platformhoz való hozzáférés harmadik vállalkozások számára is nyitva áll, így a Bíróság által az 1998. november 26-i Bronner ítélet (C-7/97, EU:C:1998:569) 41. pontjában megállapított, a hozzáférést kérő vállalkozás tevékenységének gyakorlásához nélkülözhetetlen jellegre vonatkozó feltétel nem alkalmazható annak vizsgálata szempontjából, hogy az EUMSZ 102. cikk értelmében vett erőfölénnyel való visszaélésnek minősül-e az, ha egy digitális platformot kifejlesztő vállalkozás megtagadja, hogy egy alkalmazást kifejlesztő harmadik vállalkozás számára az említett platform és ezen alkalmazás interoperabilitásának biztosítása révén hozzáférést adjon.
- 50 Ebből következik, hogy e megtagadás erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet, még akkor is, ha az említett digitális platform az érintett alkalmazás valamely *downstream* piacon történő kereskedelmi hasznosításához nem nélkülözhetetlen abban az értelemben, hogy ezen alkalmazás e platformon keresztül történő használatának nincs valódi vagy lehetséges alternatívája.
- 51 Ilyen esetben ugyanis, amint arra a főtanácsnok az indítványának 46. és 48. pontjában lényegében rámutatott, a jelen ítélet 38. és 39. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat fényében azt kell meghatározni, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás – az érintett digitális platform tulajdonosa – által annak megtagadása, hogy e platformhoz egy alkalmazást kifejlesztő harmadik vállalkozás az említett platform ezen alkalmazással való interoperabilitásának biztosítása révén hozzáférhessen,

azzal a tényleges vagy potenciális hatással jár-e, hogy kizárja, akadályozza vagy késlelteti egy olyan termék vagy szolgáltatás piaci fejlődését, amely legalábbis potenciálisan versenyben áll az erőfölényben lévő vállalkozás által nyújtott vagy nyújtandó termékkel vagy szolgáltatással, és olyan magatartásnak minősül, amely korlátozza az érdemeken alapuló versenyt, és ezáltal kárt okozhat a fogyasztóknak.

- 52 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy egy digitális platformot kifejlesztő, erőfölényben lévő vállalkozás részről annak megtagadása, hogy e platformnak egy harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazással való interoperabilitását e harmadik vállalkozás kérésére biztosítsa, erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet, még akkor is, ha az említett platform nem nélkülözhetetlen az említett alkalmazás valamely *downstream* piacon történő kereskedelmi hasznosításához, de ezt az alkalmazást vonzóbbá teheti a fogyasztók számára, amennyiben a platformot az erőfölényben lévő vállalkozás nem kizárólag a saját tevékenységéhez fejlesztette ki.

A második kérdésről

- 53 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az a tény, hogy mind a valamely alkalmazást kifejlesztő és az erőfölényben lévő vállalkozástól az annak tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitás biztosítását kérő vállalkozás, mind pedig ezen vállalkozás versenytársai továbbra is aktívak maradtak és erősítették helyzetüket az ezen alkalmazással érintett piacon, annak ellenére, hogy nem részesültek ezen interoperabilitás előnyeiből, önmagában arra utalhat, hogy e kérésnek az erőfölényben lévő vállalkozás általi megtagadása nem volt alkalmas versenyellenes hatások kiváltására.
- 54 E tekintetben, annak megállapításához, hogy valamely adott esetben egy magatartás az EUMSZ 102. cikk értelmében „erőfölénnyel való visszaélésnek” minősül-e, főszabály szerint azt kell bizonyítani, hogy a magatartás a vállalkozások közötti érdemeken alapuló versenyre irányadó eszközöktől eltérő eszközök alkalmazásával ténylegesen vagy potenciálisan korlátozza a versenyt azáltal, hogy kizárja az érintett piacról vagy piacokról az ugyanolyan hatékony versenytárs vállalkozásokat, vagy akadályozza azok növekedését e piacokon, figyelembe véve, hogy ez utóbbiak egyaránt lehetnek azok a piacok, ahol erőfölénnyel rendelkeznek, és azok a kapcsolódó vagy szomszédos piacok, amelyeken az említett magatartás tényleges vagy potenciális hatásait kifejtheti (2024. szeptember 10-i Google és Alphabet kontra Bizottság [Google Shopping] ítélet, C-48/22 P, EU:C:2024:726, 165. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 55 Az erőfölényben lévő vállalkozás által tanúsított magatartás visszaélésszerűnek minősítéséhez nem szükséges annak bizonyítása, hogy – az ilyen vállalkozásnak a versenytársai érintett piacról való kizorítását célzó magatartása esetében – a kívánt eredményt elérték, és hogy ezáltal a magatartás konkrét kizorító hatást gyakorolt a piacon. Az EUMSZ 102. cikk ugyanis azt kívánja szankcionálni, ha egy vagy több vállalkozás visszaél az erőfölényével a belső piacon vagy annak jelentős részén, függetlenül attól, hogy az ilyen visszaélés sikeresnek bizonyul-e, vagy sem (lásd ebben az értelemben: 2022. május 12-i Servizio Elettrico Nazionale és társai ítélet, C-377/20, EU:C:2022:379, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 56 Ennélfogva a versenyhatóság megállapíthatja az EUMSZ 102. cikk megsértését annak bizonyításával, hogy a szóban forgó magatartás a megvalósításának ideje alatt, az adott ügy körülményei között alkalmas volt az érdemeken alapuló verseny korlátozására, annak ellenére, hogy ilyen hatással nem járt (2023. január 19-i Unilever Italia Mkt. Operations ítélet, C-680/20, EU:C:2023:33, 41. pont).
- 57 Mindazonáltal e bizonyításnak főszabály szerint olyan kézzelfogható bizonyítékokon kell alapulnia, amelyek az egyszerű feltevésen túl azt is bizonyítják, hogy a szóban forgó gyakorlat ténylegesen képes ilyen hatások kiváltására, és amennyiben kétség merül fel e tekintetben, e kétség az ilyen gyakorlatot folytató vállalkozás javára írandó (2023. január 19-i Unilever Italia Mkt. Operations ítélet, C-680/20, EU:C:2023:33, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 58 Az érintett piacon már meglévő versenyszint fenntartása, sőt e piacon a verseny fejlődése ugyanis nem jelenti szükségképpen azt, hogy a szóban forgó magatartás nem alkalmas versenyellenes hatások kiváltására, mivel a hatások ilyen hiánya más okokból is eredhet, így különösen az említett magatartás kezdete óta az érintett piacon bekövetkezett változásokból vagy abból is fakadhat, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás nem képes az ilyen magatartás alapjául szolgáló stratégia megfelelő végrehajtására (2022. május 12-i Servizio Elettrico Nazionale és társai ítélet, C-377/20, EU:C:2022:379, 54. pont). Konkrétabban, egyrészt a szóban forgó magatartás visszaélésszerű jellege nem függhet attól, hogy az érintett piacon a versenytársak képesek-e enyhíteni az ilyen hatásokat, másrészt pedig nem zárható ki, hogy az említett magatartás hiányában e piacon a verseny tovább fejlődhetett volna.
- 59 A jelen ügyben a Google által hivatkozott azon körülmény, hogy az Enel X Italia és versenytársai fenntartották, sőt növelték jelenlétüket a JuicePass alkalmazással érintett piacon, önmagában nem jelenti azt, hogy az Android Autóhoz való hozzáférés Google általi megtagadása nem volt alkalmas versenyellenes hatások kiváltására. E körülmény – feltéve, hogy ténylegesen bizonyítást nyer, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata – mindazonáltal arra utaló valószínűsítő körülménynek minősülhet, hogy a Google alapügyben szóban forgó magatartása nem volt alkalmas az állítólagos kizorító hatások kiváltására.
- 60 E tekintetben, ami az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a gépjárművek töltésére irányuló szolgáltatásokhoz kapcsolódó alkalmazást illeti, relevánsak lehetnek többek között az annak bizonyítása érdekében esetlegesen benyújtott bizonyítékok, hogy egy, a JuicePasshez hasonló, különösen a jelen ítélet 9. pontjában leírt funkciókat tartalmazó alkalmazás milyen érdeklődést válthat ki az elektromos gépjárművek használói körében, annak ellenére, hogy ez az alkalmazás az Android Autón keresztül nem használható ezen járművek szórakoztató- és információs rendszerében.
- 61 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy az a tény, hogy mind a valamely alkalmazást kifejlesztő és az erőfölényben lévő vállalkozástól az annak tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitás biztosítását kérő vállalkozás, mind pedig ezen vállalkozás versenytársai továbbra is aktívak maradtak és erősítették helyzetüket az ezen alkalmazással érintett piacon, annak ellenére, hogy nem részesültek ezen interoperabilitás előnyeiből, önmagában nem utal arra, hogy e kérésnek az erőfölényben lévő vállalkozás általi megtagadása nem volt alkalmas versenyellenes hatások kiváltására. Az összes releváns ténybeli körülményt figyelembe véve azt kell értékelni, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás e magatartása alkalmas volt-e arra, hogy az érintett piacon akadályozza a verseny fenntartását vagy fejlődését.

A harmadik és a negyedik kérdésről

- 62 Előjáróban, először is az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a Google arra irányuló kérelmet kapott az Enel X Italiától, hogy az utóbbi által kifejlesztett alkalmazást az Android Autón keresztül lehessen használni, ami azt feltételezte, hogy a Google kifejleszt egy, az elektromos gépjárművek töltésére irányuló szolgáltatásokhoz kapcsolódó alkalmazások e platformmal való interoperabilitásának biztosítását lehetővé tévő szoftversablont. Kétségtelen, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság kifejtette, hogy a Google ezt követően – az AGCM-nél tett bejelentést követően, de e hatóság határozathozatalát megelőzően – kifejlesztett egy, az elektromos gépjárművek töltését szolgáló alkalmazások bétaverzióinak az Android Autón történő használat céljából történő tervezésére szolgáló sablont. Az ilyen gépjárművek töltésére irányuló szolgáltatásokhoz kapcsolódó alkalmazások kategóriájára vonatkozó sablon azonban a Google-höz intézett kérelem időpontjában nem létezett.
- 63 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróságnak a harmadik és negyedik kérdés feltevésére okot adó kételyei arra vonatkoznak, hogy a szóban forgó magatartásnak az EUMSZ 102. cikk értelmében vett erőfölénnyel való visszaélésnek minősítése szempontjából milyen hatással jár az, hogy az elektromos gépjárművek töltésére irányuló szolgáltatásokhoz kapcsolódó alkalmazások kategóriájára vonatkozó, ezen alkalmazások Android Autóval való interoperabilitásának biztosítását lehetővé tévő sablon nem létezett e hozzáférés iránti kérelem időpontjában, valamint arra, hogy fennáll-e az ilyen sablon kifejlesztésére vonatkozó esetleges kötelezettség.
- 64 Másodszor megjegyzendő, hogy a negyedik kérdés utolsó részével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy abban az esetben, ha az erőfölényben lévő vállalkozás köteles kifejleszteni az alkalmazások egy kategóriájára vonatkozó sablont annak érdekében, hogy lehetővé tegye egy harmadik vállalkozás által kért, a tulajdonát képező digitális platformhoz való, az érintett alkalmazások és e platform közötti interoperabilitás biztosítása révén történő hozzáférést, és tekintettel az erőfölényben lévő vállalkozásnak a piacon fennálló különös felelősségére, ez utóbbinak a harmadik vállalkozások által több alkalommal benyújtott, hozzáférés iránti kérelmekkel kapcsolatban objektív kritériumokat kell meghatároznia e kérelmek vizsgálata és rangsorolása céljából.
- 65 Mindazonáltal sem az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből, sem a Bíróság rendelkezésére álló iratokból nem tűnik ki, hogy a harmadik vállalkozásoktól származó – ráadásul egyidejűleg benyújtott – kérelmeket olyan sablonok kifejlesztése érdekében intézték a Google-höz, amelyek lehetővé teszik az Android Auto e vállalkozások által kifejlesztett alkalmazásokkal való interoperabilitásának biztosítását.
- 66 Márpedig, jóllehet az uniós jogra vonatkozó, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések releváns jellege vélelmezett, az előzetes döntéshozatalra utalás indoka nem tanácsadó vélemények megfogalmazása általános vagy hipotetikus kérdésekről, hanem az valamely jogvita tényleges megoldásának szükségességétől függ (2021. január 14-i The International Protection Appeals Tribunal és társai ítélet, C-322/19 és C-385/19, EU:C:2021:11, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 67 Következésképpen, mivel a negyedik kérdés utolsó része valójában a Bíróság tanácsadó véleményének kikérésére irányul, az elfogadhatatlan.

- 68 Harmadszor meg kell jegyezni, hogy a harmadik és a negyedik kérdés a többi szempontot illetően arra vonatkozik, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás milyen objektív indokokra hivatkozhat a harmadik vállalkozások által kifejlesztett alkalmazásokra vonatkozó, ezen alkalmazásoknak az erőfölényben lévő vállalkozás tulajdonában álló digitális platformon keresztül történő használatát lehetővé tévő sablon szolgáltatásának vagy kifejlesztésének megtagadásában álló, esetlegesen az EUMSZ 102. cikkben előírt tilalom hatálya alá tartozó magatartással kapcsolatban, valamint arra, hogy az említett vállalkozásra, illetve az illetékes versenyhatóságra milyen bizonyítási teher hárul.
- 69 E körülmények között úgy kell tekinteni, hogy az együttesen vizsgálandó harmadik és negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben az e rendelkezés értelmében vett visszaélésnek minősülhet az erőfölényben lévő vállalkozás azon magatartása, hogy egy harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazásnak az erőfölényben lévő vállalkozás tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitása lehetővé tételét megtagadja, ez utóbbi vállalkozás a megtagadás objektív igazolásaként eredményesen hivatkozhat arra, hogy abban az időpontban, amikor a harmadik vállalkozás ilyen hozzáférést kért, nem létezett az interoperabilitást lehetővé tévő sablon, vagy pedig az erőfölényben lévő vállalkozás kötelezhető e sablon kifejlesztésére. Ezenkívül e bíróság arra keresi a választ, hogy e második esetben az EUMSZ 102. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az erőfölényben lévő vállalkozásnak egyrészt figyelembe kell vennie a piac általános igényeit vagy a hozzáférést kérő vállalkozás igényeit, másrészt tájékoztatnia kell e vállalkozást az említett sablon kifejlesztéséhez szükséges időről, vagy pedig a versenyhatóságnak kell objektív tényezők alapján megvizsgálnia, hogy az erőfölényben lévő vállalkozásnak mennyi időre van szüksége az ilyen sablon kifejlesztéséhez.
- 70 A Bíróságnak az EUMSZ 102. cikkre vonatkozó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás igazolhatja azokat a magatartásokat, amelyek az e cikkben kimondott tilalom hatálya alá tartozhatnak (2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 40. pont; 2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 201. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 71 Az ilyen vállalkozás e célból különösen azt bizonyíthatja, hogy magatartása objektíve szükséges, vagy hogy az általa okozott kizorító hatást ellensúlyozhatja vagy akár meg is haladhatja a hatékonyságnövekedés, amely a fogyasztók javát is szolgálja (2012. március 27-i Post Danmark ítélet, C-209/10, EU:C:2012:172, 41. pont; 2023. december 21-i European Superleague Company ítélet, C-333/21, EU:C:2023:1011, 202. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 72 Elsősorban a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás, amely megtagadja egy harmadik vállalkozás valamely digitális platformhoz való hozzáférését, és amennyiben ez a megtagadás versenyellenes hatásokat válthat ki, a megtagadás objektív igazolásaként eredményesen hivatkozhat-e arra, hogy abban az időpontban, amikor a hozzáférést kérték, nem létezett az ezen alkalmazások és a platform közötti interoperabilitás biztosítását lehetővé tévő sablon, vagy pedig az említett vállalkozás kötelezhető arra, hogy ezt a sablont e harmadik vállalkozás hozzáféréseinek biztosítása érdekében kifejlessze.
- 73 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 64. és 65. pontjában lényegében rámutatott, valamely alkalmazás digitális platformmal való interoperabilitása biztosításának az erőfölényben lévő vállalkozás általi, az érintett alkalmazások kategóriájára vonatkozó sablon hiánya miatti megtagadása objektíve igazolható, ha ezen interoperabilitás e sablon segítségével történő biztosítása önmagában, és azon alkalmazás tulajdonságaira tekintettel, amelyre az

interoperabilitást kéri, veszélyeztetné az érintett platform integritását vagy használatának biztonságát, vagy ha más műszaki okok miatt lehetetlen ezen interoperabilitást az említett sablon kifejlesztése révén biztosítani.

- 74 Ezzel szemben – ilyen helyzeteken kívül – az érintett alkalmazások kategóriájára vonatkozó sablon hiánya vagy az annak kifejlesztésével kapcsolatos azon nehézségek, amelyekkel az erőfőlényben lévő vállalkozás szembesülhet, önmagukban nem képezhetik a hozzáférés e vállalkozás általi megtagadásának objektív indokát. Ugyanakkor, figyelembe véve az e tekintetben releváns valamennyi körülményt, objektíve szükségesnek és arányosnak tekinthető – mind az erőfőlényben lévő vállalkozás platformjához hozzáférést kérő vállalkozás igényeire, mind pedig az erőfőlényben lévő vállalkozás által e sablon kifejlesztése során tapasztalt nehézségekre tekintettel –, hogy e kifejlesztésre észszerű időt kell szánni, és hogy nem lehet azonnal megvalósítani a kért interoperabilitást.
- 75 E tekintetben különösen releváns az érintett alkalmazások kategóriájára vonatkozó, a kért hozzáférést lehetővé tévő sablon kifejlesztésével kapcsolatos technikai nehézségek mértéke, e sablonnak a hozzáférést kérő vállalkozás igényeinek megfelelő kifejlesztéséhez szükséges bizonyos erőforrások, különösen a humánerőforrás rövid időn belüli megszerzése lehetetlenségéhez kapcsolódó korlátok, vagy akár az erőfőlényben lévő vállalkozáson kívüli olyan korlátozások, amelyek befolyásolják az e sablon kifejlesztésére való képességét, mint például az alkalmazandó szabályozásból eredő korlátozások.
- 76 Mindemellett, amint arra a főtanácsnok az indítványának 74. és 75. pontjában lényegében rámutatott, a kért interoperabilitást biztosító sablon kifejlesztése költségekkel járhat az erőfőlényben lévő vállalkozás számára. Az EUMSZ 102. cikkel azonban nem ellentétes az, ha e vállalkozás megfelelő ellenértéket követel az interoperabilitást kérő vállalkozástól. Ezen ellenértéknek méltányosnak és arányosnak kell lennie, lehetővé téve az erőfőlényben lévő vállalkozás számára, hogy e fejlesztés tényleges költségeit figyelembe véve abból megfelelő előnyhöz jusson. Ezen ellenérték összegének meghatározása nem érinti azt, hogy az ellenértéket adott esetben figyelembe veszik az erőfőlényben lévő vállalkozásnak az interoperabilitást kérő vállalkozás által a végfelhasználók megszerzéséért fizetendő díjazást szabályozó egyéb uniós jogi szabályok esetleges alkalmazásakor.
- 77 Végül az, hogy az erőfőlényben lévő vállalkozás nem válaszol valamely harmadik vállalkozás arra irányuló kérelmére, hogy az erőfőlényben lévő vállalkozás biztosítsa a tulajdonában álló digitális platformnak az e harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazással való interoperabilitását, arra utaló valószínűsítő körülménynek minősülhet, hogy az interoperabilitás biztosításának megtagadása objektíve nem indokolt.
- 78 Másodsorban hangsúlyozni kell, hogy bár az EUMSZ 102. cikk megsértését jelentő körülmények fennállását illetően a versenyhatóságok viselik a bizonyítási terhet, mind uniós, mind nemzeti szinten, mindazonáltal – amint arra a jelen ítélet 70. és 71. pontja emlékeztet – az érintett erőfőlényben lévő vállalkozás feladata adott esetben az objektív igazolhatóságra hivatkozni, és azt érvekkel és bizonyítékokkal alátámasztani.
- 79 Amennyiben az erőfőlényben lévő vállalkozás tiszteletben tartja e követelményt, az illetékes versenyhatóságnak kell bizonyítania, ha erőfőlényvel való visszaélést kíván megállapítani, hogy a vállalkozás által felhozott érvek és bizonyítékok nem meggyőzőek, és ennek megfelelően a hivatkozott igazolás nem elfogadható.

- 80 E tekintetben az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben az illetékes versenyhatóság feladata, hogy – különösen az erőfölényben lévő vállalkozás részéről a harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazásnak az erőfölényben lévő vállalkozás által kifejlesztett és a tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitásának biztosítása megtagadásának indokolása érdekében a harmadik vállalkozással közölt okokra tekintettel és valamennyi releváns körülményt figyelembe véve – megvizsgálja az érintett alkalmazások kategóriájára vonatkozó, ezen interoperabilitást lehetővé tévő sablon kifejlesztése erőfölényben lévő vállalkozás általi megtagadásának objektív szükségességét, és értékelje e megtagadás arányos jellegét.
- 81 A fenti megfontolások összességére tekintettel a harmadik és a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy amennyiben az e rendelkezés értelmében vett visszaélésnek minősülhet az erőfölényben lévő vállalkozás azon magatartása, hogy egy harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazásnak az erőfölényben lévő vállalkozás tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitása lehetővé tételét megtagadja, ez utóbbi vállalkozás a megtagadás objektív igazolásaként eredményesen hivatkozhat arra, hogy abban az időpontban, amikor a harmadik vállalkozás ilyen hozzáférést kért, nem létezett az interoperabilitást lehetővé tévő sablon, ha ezen interoperabilitás e sablon segítségével történő biztosítása önmagában, és azon alkalmazás tulajdonságaira tekintettel, amelyre az interoperabilitást kéri, veszélyeztetné az érintett platform integritását vagy használatának biztonságát, vagy ha más műszaki okok miatt lehetetlen ezen interoperabilitást az említett sablon kifejlesztése révén biztosítani. Ha nem ez a helyzet, az erőfölényben lévő vállalkozásnak ki kell fejlesztenie ezt a sablont az ehhez szükséges észszerű határidőn belül és adott esetben megfelelő – a fejlesztést kérő harmadik vállalkozás igényeit, a kifejlesztés tényleges költségét és az erőfölényben lévő vállalkozásnak az ebből származó megfelelő előnyhöz jutáshoz való jogát figyelembe vevő – ellenérték fejében.

Az ötödik kérdésről

- 82 Ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 102. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy a versenyhatóságnak annak értékeléséhez, hogy fennáll-e egy harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazásnak az erőfölényben lévő vállalkozás tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitása biztosításának az erőfölényben lévő vállalkozás részéről történő megtagadásában álló visszaélés, azonosítania kell azt a *downstream* piacot, amelyen e megtagadás versenyellenes hatásokat válthat ki, még akkor is, ha e piac csak potenciális.
- 83 Emlékeztetni kell arra, hogy az érintett piacnak az EUMSZ 102. cikk alkalmazása keretében történő meghatározása főszabály szerint előfeltétele az érintett vállalkozás erőfölényének esetleges fennállásával kapcsolatos értékelésnek (lásd ebben az értelemben: 1973. február 21-i Europemballage és Continental Can kontra Bizottság ítélet, 6/72, EU:C:1973:22, 32. pont), amelynek célja azon határok kijelölése, amelyek között meg kell vizsgálni azon kérdést, hogy e vállalkozás számára lehetséges-e, hogy versenytársaitól, ügyfeleitől és a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül viselkedjen (lásd ebben az értelemben: 1983. november 9-i Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ítélet, 322/81, EU:C:1983:313, 37. pont; 2024. június 27-i Bizottság kontra Servier és társai ítélet, C-176/19 P, EU:C:2024:549, 381. pont).
- 84 A jelen ítélet 82. pontjában leírt megtagadás visszaélésszerű jellegének értékeléséhez két piacot kell megkülönböztetni, mégpedig egyrészt azt a piacot, amelyhez a digitális platform tartozik, és amelyen a digitális platformot birtokló vállalkozás erőfölénnyel rendelkezik, amely piac általában

az *upstream* piac, másrészt pedig azt a piacot, amelyen az alkalmazás e platformmal való interoperabilitását kérő vállalkozás ezt az alkalmazást egy másik termék előállításához vagy más szolgáltatás nyújtásához használja, és amelyen az erőfölényben lévő vállalkozás magatartása versenyellenes hatásokat válthat ki, amely piac szomszédos, különösen pedig *downstream* piacnak minősül.

- 85 Az EUMSZ 102. cikk alkalmazása keretében a *downstream* piac azonosításához nem feltétlenül szükséges a termékpiac és a földrajzi piac pontos meghatározása. Bizonyos körülmények között elegendő, ha azonosítható egy pusztán potenciális, sőt hipotetikus piac (2004. április 29-i IMS Health ítélet, C-418/01, EU:C:2004:257, 44. pont). Ha ugyanis az érintett *downstream* piac még kialakulóban van, vagy gyorsan fejlődik, és kiterjedése ezért nem teljesen meghatározott az erőfölényben lévő vállalkozás állítólagos visszaélészerű magatartásának megvalósulásakor, elegendő, ha a versenyhatóság azonosítja az akár csupán potenciális piacot. E hatóságnak ezt követően, az említett piac jellemzőit és lehetséges kiterjedését figyelembe véve bizonyítania kell, hogy e magatartás versenyellenes hatásokat válthat ki ezen a piacon, még akkor is, ha e piacon csak potenciális verseny áll fenn az erőfölényben lévő vállalkozás termékei vagy szolgáltatásai és – egy harmadik vállalkozás által kért, az erőfölényben lévő vállalkozás tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitás ez utóbbi általi megtagadásában álló magatartás esetén – az interoperabilitást kérő vállalkozás termékei vagy szolgáltatásai között.
- 86 A fenti megfontolásokra tekintettel az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy annak értékeléséhez, hogy fennáll-e egy harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazásnak az erőfölényben lévő vállalkozás tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitása biztosításának az erőfölényben lévő vállalkozás részéről történő megtagadásában álló visszaélés, elegendő, ha a versenyhatóság azonosítja azt a *downstream* piacot, amelyen e megtagadás versenyellenes hatásokat válthat ki, még ha e piac csak potenciális is, és ennek azonosításához nem feltétlenül szükséges az érintett termékpiac és földrajzi piac pontos meghatározása.

A költségekről

- 87 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy egy digitális platformot kifejlesztő, erőfölényben lévő vállalkozás részéről annak megtagadása, hogy e platformnak egy harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazással való interoperabilitását e harmadik vállalkozás kérésére biztosítsa, erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet, még akkor is, ha az említett platform nem nélkülözhetetlen az említett alkalmazás valamely *downstream* piacon történő kereskedelmi hasznosításához, de ezt az alkalmazást vonzóbbá teheti a fogyasztók számára, amennyiben a platformot az erőfölényben lévő vállalkozás nem kizárólag a saját tevékenységéhez fejlesztette ki.

- 2) Az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy az a tény, hogy mind a valamely alkalmazást kifejlesztő és az erőfölényben lévő vállalkozástól az annak tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitás biztosítását kérő vállalkozás, mind pedig ezen vállalkozás versenytársai továbbra is aktívak maradtak és erősítették helyzetüket az ezen alkalmazással érintett piacon, annak ellenére, hogy nem részesültek ezen interoperabilitás előnyeiből, önmagában nem utal arra, hogy e kérésnek az erőfölényben lévő vállalkozás általi megtagadása nem volt alkalmas versenyellenes hatások kiváltására. Az összes releváns ténybeli körülményt figyelembe véve azt kell értékelni, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás e magatartása alkalmas volt-e arra, hogy az érintett piacon akadályozza a verseny fenntartását vagy fejlődését.
- 3) Az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy amennyiben az e rendelkezés értelmében vett visszaélésnek minősülhet az erőfölényben lévő vállalkozás azon magatartása, hogy egy harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazásnak az erőfölényben lévő vállalkozás tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitása lehetővé tételét megtagadja, ez utóbbi vállalkozás a megtagadás objektív igazolásaként eredményesen hivatkozhat arra, hogy abban az időpontban, amikor a harmadik vállalkozás ilyen hozzáférést kért, nem létezett az interoperabilitást lehetővé tévő sablon, ha ezen interoperabilitás e sablon segítségével történő biztosítása önmagában, és azon alkalmazás tulajdonságaira tekintettel, amelyre az interoperabilitást kéri, veszélyeztetné az érintett platform integritását vagy használatának biztonságát, vagy ha más műszaki okok miatt lehetetlen ezen interoperabilitást az említett sablon kifejlesztése révén biztosítani. Ha nem ez a helyzet, az erőfölényben lévő vállalkozásnak ki kell fejlesztenie ezt a sablont az ehhez szükséges észszerű határidőn belül és adott esetben megfelelő – a fejlesztést kérő harmadik vállalkozás igényeit, a kifejlesztés tényleges költségét és az erőfölényben lévő vállalkozásnak az ebből származó megfelelő előnyhöz jutáshoz való jogát figyelembe vevő – ellenérték fejében.
- 4) Az EUMSZ 102. cikket úgy kell értelmezni, hogy annak értékeléséhez, hogy fennáll-e egy harmadik vállalkozás által kifejlesztett alkalmazásnak az erőfölényben lévő vállalkozás tulajdonában álló digitális platformmal való interoperabilitása biztosításának az erőfölényben lévő vállalkozás részéről történő megtagadásában álló visszaélés, elegendő, ha a versenyhatóság azonosítja azt a *downstream* piacot, amelyen e megtagadás versenyellenes hatásokat válthat ki, még ha e piac csak potenciális is, és ennek azonosításához nem feltétlenül szükséges az érintett termékpiac és földrajzi piac pontos meghatározása.

Aláírások